

OCHRONA KRAJOBRAZU W OBSZARACH CENNYCH PRZYRODNICZO

dr inż. arch. Jerzy Tokajuk

Towarzystwo Urbanistów Polskich Oddział w Białymstoku

Supraśl 2017.09.29

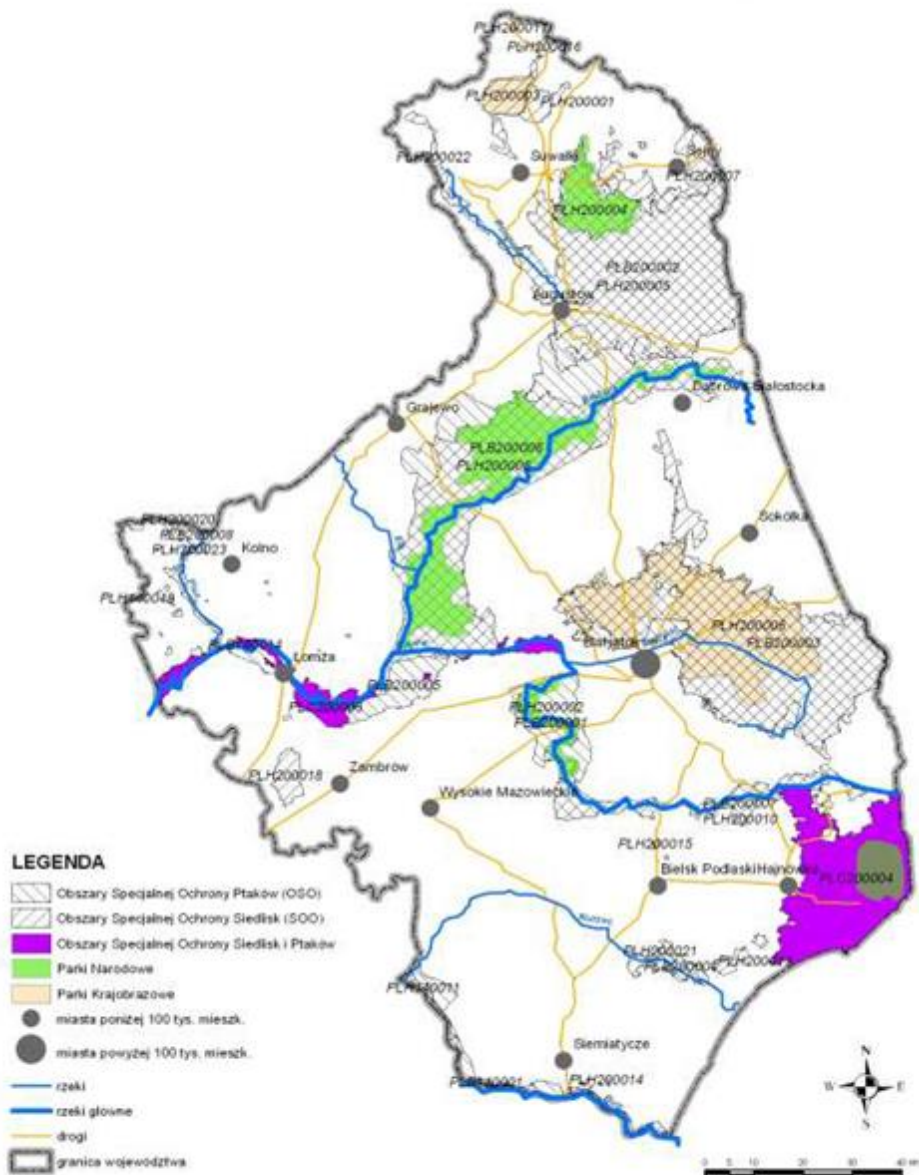
OBSZARY CHRONIONE

Obszary objęte ochroną przyrody w województwie podlaskim zajmują 1.261.542 ha, co stanowi ok. 62% powierzchni województwa 2.018.702 ha

źródło: www.wrotapodlasia.pl

Województwo podlaskie

Obszary Natura 2000 na tle parków narodowych
i krajobrazowych województwa podlaskiego

Forma ochrony przyrody	Liczba	Powierzchnia (ha)
Parki narodowe	4	91 550
Rezerваты przyrody	93	26 307,28
Parki krajobrazowe	3	88 084,50
Obszary chronionego krajobrazu	13	417 225,15
Obszary Natura 2000	36	636 447,47
Stanowiska dokumentacyjne	2	1,58
Użytki ekologiczne	250	1870,39
Zespoły przyrodniczo - krajobrazowe	3	55,98
<i>Razem</i>		<i>1 261 542,35</i>

PARKI KRAJOBRAZOWE

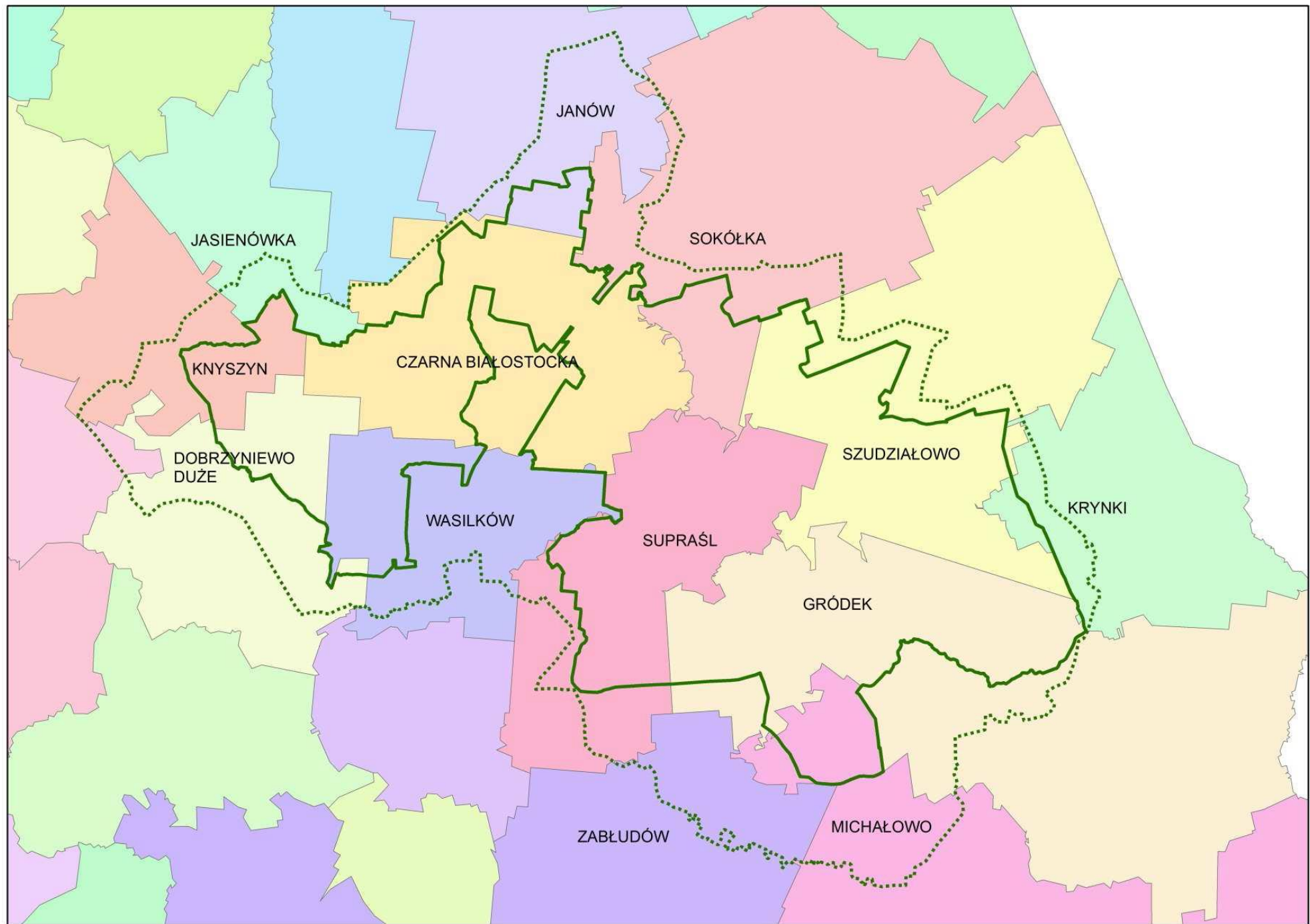
Nazwa	Rok utworzenia	Powierzchnia parku (ha)
Suwalski Park Krajobrazowy	1976	6 284
Park Krajobrazowy Puszczy Knyszyńskiej	1988	74 447
Łomżyński Park Krajobrazowy Doliny Narwi	1994	7 353,5

Park Krajobrazowy Puszczy Knyszyńskiej im. Profesora Witolda Sławińskiego

powierzchnia 74.447 ha, położony w obszarze 11 gmin (Janów, Sokółka, Knyszyn, Czarna Białostocka, Szudziałowo, Dobrzyniewo Duże, Wasilków, Supraśl, Krynki, Gródek, Michałowo), 3 powiatów (białostockiego, sokólskiego, monieckiego)

otulina o pow. 52.255 ha obejmująca tereny w 14 gminach (Krypno, Jasionówka, Zabłudów),

sieć osadnicza: miasto Supraśl, 66 wsi, 48 kolonii, 2 przysiółki oraz 35 leśniczówek i gajówek,

**PARK
KRAJOBRAZOWY
PUSZCZY KNYSZYNSKIEJ**

Z
0
T
6.80

Teren
prywatny

SOLAR
STREET

ZAKAZ
WSTĘPU
TEREN
PRYWATNY

ZAKAZ
WSTĘPU
TEREN
PRYWATNY

**WSTĘP
WZBRONIONY
TEREN BUDOWY**

**DROGA DO DZIAŁKI PRYWATNEJ
WSTĘP WZBRONIONY**
ZAKAZ WYSTYPIWANIA ŚMIECI
PGO GROZBA ODPOWIEDZIALNOŚCI
MIEJSCA MONITOROWANE

NATURA 2000 - *Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska – plany zadań ochronnych i plany ochrony*

PARK KRAJOBRAZOWY - *Sejmik Województwa*

OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU – *Sejmik Województwa*

ZESPOŁY PRZYRODNICZO – KRAJOBRAZOWE – *Rada Gminy*

- **Określone w przepisach ustawy instrumenty prawne, o ile są stosowane przez właściwe organy, mają zasadniczo charakter porządkowy i nie zapewniają kompleksowej ochrony cennych obszarów w zakresie sposobów ich zagospodarowania przestrzennego lub ustalenia skutecznych jednoznacznych ograniczeń.**
- **W odniesieniu do obszarów chronionego krajobrazu i zespołów przyrodniczo – krajobrazowych jedynym prawnie skutecznym instrumentem ochronnym może być obecnie miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.**

RAPORT NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI

Informacja o wynikach kontroli LBI-4101-10-00/2013

**LOKALIZACJA INWESTYCJI NA OBSZARACH OBJĘTYCH OCHRONĄ
PRZYRODY W WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM**

Uzasadnienie podjęcia kontroli

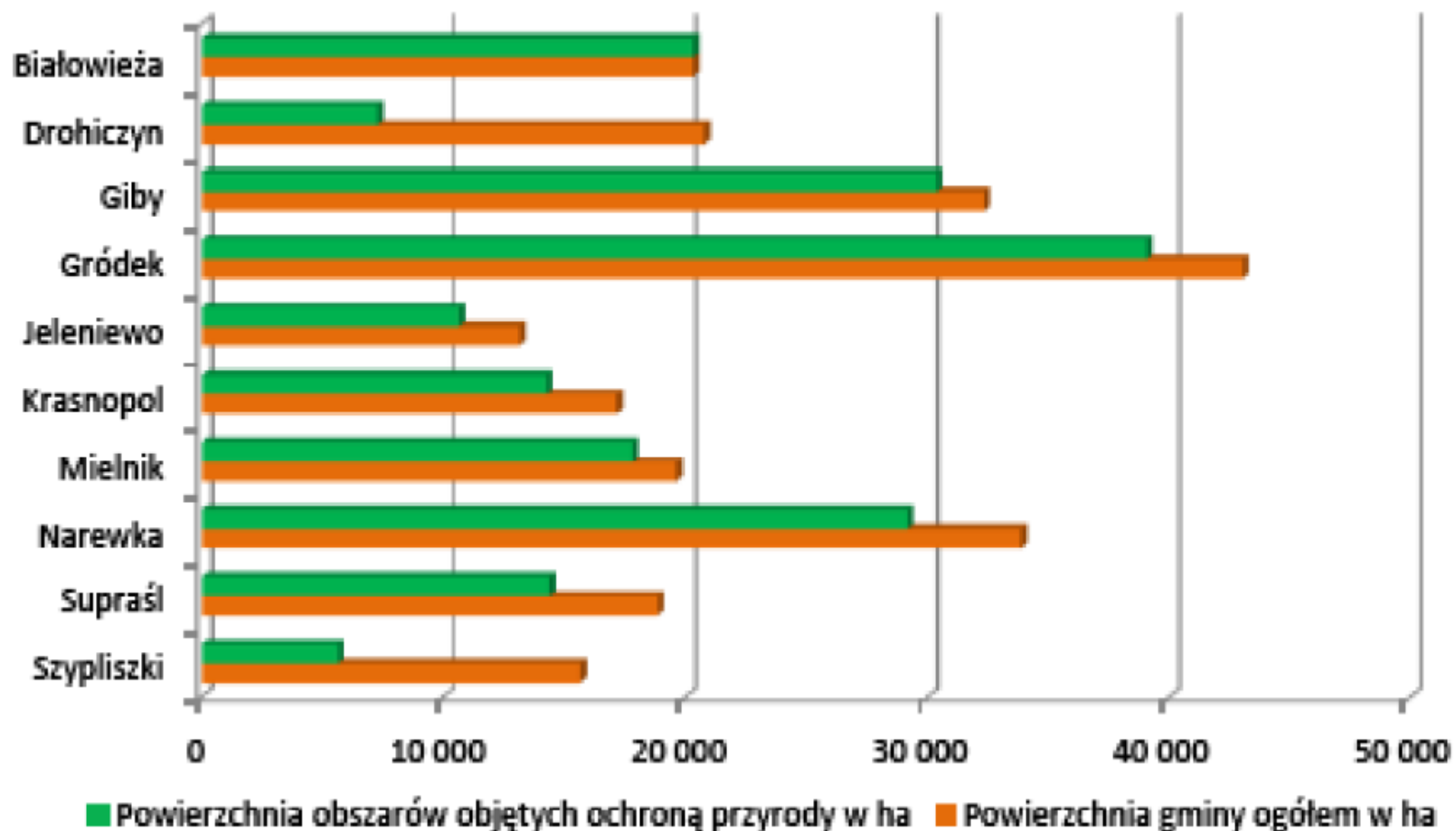
Obowiązkiem organów administracji publicznej jest dbałość o przyrodę będącą dziedzictwem i bogactwem narodowym - art. 4 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody.

Potrzeba sprawdzenia wykonywania zadań organów gmin, starostów oraz powiatowych inspektorów nadzoru budowlanego, związanych z lokalizacją inwestycji na obszarach objętych ochroną przyrody.

Wyniki dotychczasowych kontroli NIK, doniesienia prasowe, interpelacje poselskie oraz skargi obywateli wskazujące na prawdopodobieństwo występowania nieprawidłowości w działalności organów administracji publicznej w zakresie planowania przestrzennego i wydawania decyzji reglamentujących lokalizację inwestycji, w tym na możliwość występowania zjawisk korupcyjnych.

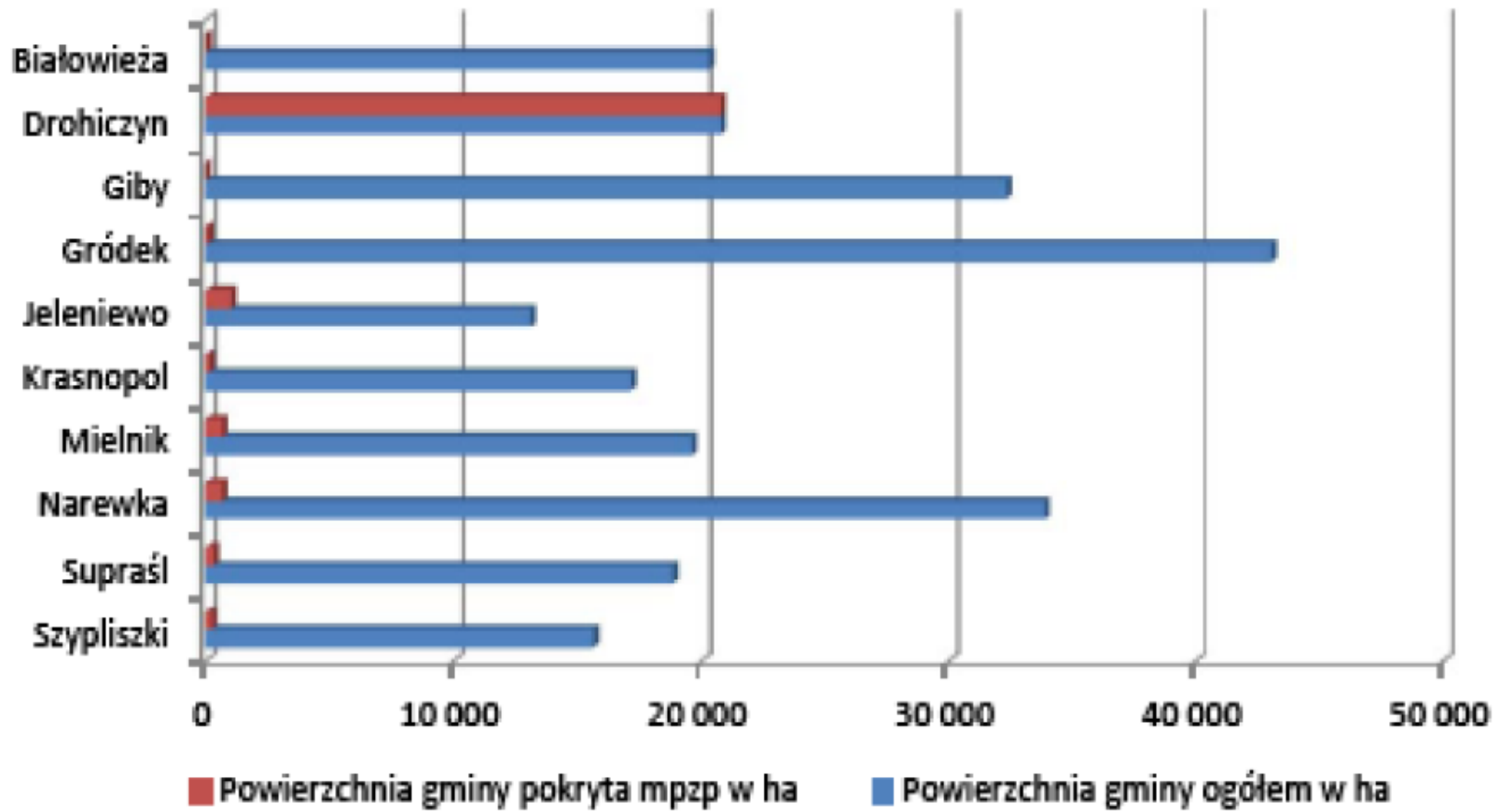
Wykres nr 3

Powierzchnia skontrolowanych gmin ogółem, w tym objęta różnymi formami ochrony przyrody

Wykres nr 4

Powierzchnia skontrolowanych gmin ogółem, w tym objęta miejscowymi planami

Źródło: kontrola NIK.

Stwierdzone przez NIK nieprawidłowości w sferze planowania przestrzennego, w działalności organów administracji samorządowej polegały m. in. na:

- nieuwzględnieniu w siedmiu z 10 studiach 30 z 116 obszarów objętych różnymi formami ochrony przyrody i uwarunkowań wynikających z występowania tych obszarów,
- nieuwzględnieniu w 33 (75%) obowiązujących miejscowych planach obszarów Natura 2000 oraz innych ograniczeń wynikających z ustanowienia rezerwatów przyrody i obszarów chronionego krajobrazu (w 90% skontrolowanych gmin),
- wydaniu ponad 23% decyzji o warunkach zabudowy z naruszeniem przepisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (art. 53 ust. 5c, art. 53 ust. 4 pkt 8 i art. 60 ust. 1 w związku z art. 53 ust. 4 pkt 1, 2 i 6–9). Na przykład: *Burmistrz Drohiczyzna wydał 20, na 30 zbadanych, decyzji o warunkach zabudowy dla inwestycji lokalizowanych na Obszarze Chronionego Krajobrazu „Dolina Bugu”, które pomimo obowiązku wynikającego z art. 60 ust. 1 w związku z art. 53 ust. 4 pkt 8 ustawy o planowaniu, nie zostały uzgodnione z RDOŚ. Burmistrz podał, że „pracownik odpowiedzialny za procedurę nie dopatrył się i nie uwzględnił potrzeby przeprowadzenia ww. uzgodnień”, Burmistrz Supraśla wydał 20 (z 21 zbadanych) decyzji o warunkach zabudowy dotyczących obszaru uzdrowiska Supraśl bez uzgodnienia ich treści z Ministrem Zdrowia, co stanowiło naruszenie art. 60 ust. 1 w związku z art. 53 ust. 4 pkt 1 ustawy,*
- nieprzeprowadzaniu analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym, nieoceniceniu postępów w opracowywaniu miejscowych planów i nieopracowywaniu wieloletnich programów ich sporządzania (80% skontrolowanych gmin).

Wybrane wnioski NIK

- Gminy nie są zainteresowane uchwalaniem nowych miejscowych planów. Decyzja o warunkach zabudowy dla zdecydowanej większości gmin stała się podstawowym instrumentem gospodarowania przestrzenią.
- Niski stopień pokrycia powierzchni gmin miejscowymi planami oraz nieaktualizowanie studiów i obowiązujących miejscowych planów może pogłębiać chaos w gospodarowaniu przestrzenią, stwarzać bariery rozwojowe oraz może wpływać na stopniową degradację walorów przyrodniczych i krajobrazowych Podlasia.
- Regulacje z zakresu planowania i zagospodarowania przestrzennego nie dają odpowiednich instrumentów do ochrony krajobrazu, ze względu m.in. na brak realnego znaczenia studium, fakultatywność w sferze polityki przestrzennej oraz znaczne koszty procesu planistycznego.

W obecnym systemie prawnym nie jest możliwe utrzymanie ładu przestrzennego i wyegzekwowanie właściwej zabudowy lub jej wyeliminowanie czy ograniczenie nawet na terenach objętych ochroną prawną i usankcjonowaną planami ochrony.

**PLAN OCHRONY
CZY
PLAN MIEJSCOWY**

- Plan miejscowy może być skutecznym instrumentem prawnym w dysponowaniu gminy w zakresie limitowania obszarów przeznaczonych pod nową zabudowę oraz szczególnej dbałości o krajobraz poprzez określenie zasad zagospodarowania terenów i kształtowania zabudowy w obszarach istniejących jednostek osadniczych.
- Przywrócenie obowiązku sporządzenia planu miejscowego dla obszarów parków krajobrazowych oraz nałożenie takiego obowiązku dla obszarów chronionego krajobrazu, zespołów przyrodniczo – krajobrazowych i obszarów Natura 2000 ?

W sytuacji parku krajobrazowego, dla którego obowiązuje plan ochrony oraz innych obszarów, objętych ochroną prawną planowanie przestrzenne powinno być jednak działaniem wtórnym w stosunku do mechanizmów prawnych określonych przepisami ustawy o ochronie przyrody, w tym w kwestii zakazów zabudowy.

Obszary nieobjęte ochroną prawną

Na cennych obszarach przyrodniczych i krajobrazowych, nieobjętych ochroną prawną, niezastąpionym narzędziem pozostaje studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, sporządzane na podstawie opracowań ekofizjograficznych oraz miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.

MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Gmina	Ilość planów miejscowych i zmian (szt.)				Powierzchnia objęta planami (ha)				Wskaźnik powierzchni objętej planami (%)			
	2004	2010	2012	2015	2004	2010	2012	2015	2004	2010	2012	2015
Wasilków	33	46	46	47	181	234	279	297	1,4	1,8	1,9	2,3
Supraśl	9	17	21	25	550,5	792	804	1064	2,9	4,0	4,3	5,6
Zabłudów	7	9	11	18	79	95	140	230	0,2	0,3	0,4	0,8
Dobrzyniewo D.	5	10	11	11	72	242	296	296	0,4	1,5	1,8	1,8

POZWOLENIA NA BUDOWĘ

Gmina	2009		2010		2011		2012		2013		2014		2015	
	d	p	d	p	d	p	d	p	d	p	d	p	d	p
Wasilków	170	14	137	20	128	17	170	17	119	11	159	15	147	23
Supraśl	158	28	170	33	154	13	165	31	182	13	161	30	177	36
Zabłudów	102	3	110	5	145	0	116	1	119	2	99	3	134	2
Dobrzyniewo D.	100	8	109	6	102	13	109	10	103	13	111	10	85	15

DECYZJE O WARUNKACH ZABUDOWY

Gmina	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Wasilków	158	168	200	186	171	247	202	135	130	141
Supraśl	276	351	274	246	362	305	295	267	285	278
Zabłudów	196	156	229	200	275	306	330	165	202	240
Dobrzyniewo D	137	158	200	167	184	214	160	149	164	163